

Dosarul nr. 2ra-2679/2018
nr. 2ra-193/2019

prima instanță, Judecătoria Bălți, sediul Central (D. Gherasim)
instanța de apel, Curtea de Apel Bălți (A. Corcenco, D. Stănilă, D. Corolevschi)

DECIZIE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Carcea împotriva Annei Bejenari cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți prin care a fost respins apelul declarat de Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și a fost menținută hotărârea din 11 aprilie 2018 a Judecătoriai Bălți, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 16 iunie 2017 Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Annei Bejenaru cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 27 aprilie 2017 depistând că persoane necunoscute au vopsit unul dintre geamurile casei sale, a anunțat Poliția.

A menționat că ulterior, de la Inspectoratul de Poliție Bălți a primit informația precum că persoana vinovată a fost Anna Bejenaru.

Pe faptul dat, la 03 mai 2017 a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție conform căruia Anna Bejenaru a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 104 Cod Contravențional, fiindu-i aplicată amendă.

A menționat că în urma acțiunilor pârâtei, reclamanta a suportat stres, emoții negative, disconfort personal, fiind într-o stare de încordare, frică, incertitudine, iar prin aceasta i-a fost cauzat un prejudiciu moral.

A solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 10000 de lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 1500 de lei.

Prin hotărârea din 11 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central a fost respinsă acțiunea ca fiind neântemeiată.

La 19 aprilie 2018 Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu a depus apel împotriva hotărârii din 11 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul depus de Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și s-a menținut hotărârea din 11 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

La 22 octombrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu a declarat recurs împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată nu au examinat cauza sub toate aspectele și nu au ținut cont de respectarea normelor de drept material, iar concluziile expuse în hotărâri sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Consideră că instanțele de judecată nu au luat în considerație suferințele suportate de către recurentă, or, suma de 10000 de lei este una echitabilă și rezonabilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 20 septembrie 2018.

Recurenta a recepționat decizia instanței de apel la data de 19 octombrie 2018, fapt confirmat prin semnătura aplicată pe avizul de recepție (f.d.121).

Astfel, recursul, declarat la 22 octombrie 2018, este în termen.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Lilia Carcea, reprezentantă de avocatul Ghenadie Odobescu, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

După cum rezultă din materialele cauzei, Lilia Carcea înaintând acțiunea în judecată împotriva Annei Bejenaru a solicitat încasarea prejudiciului moral în

mărime de 10000 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 1500 de lei.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză, prima instanță prin hotărârea din 11 aprilie 2018 a respins cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Carcea ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel judecând apelul depus de Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu l-a considerat neîntemeiat, dispunând respingerea acestuia și menținerea hotărârii din 11 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

La adoptarea soluțiilor date, instanțele ierarhic inferioare au menționat că Lilia Carcea nu a prezentat suficiente probe care să ateste suma prejudiciului adus în mărime de 10000 de lei și nu a motivat prin ce acțiuni concrete s-a format prejudiciul moral și prin ce se recunosc suferințele reclamantei în acest sens, or, pentru fapta contravențională Anna Bejenaru a fost sancționată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare în sensul adoptat nu poate fi menținută, fiind rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

Astfel, conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 715464 din 03 mai 2017, Anna Bejenari a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 104 Cod contravențional, pentru faptul că la data de 27 aprilie 2017, în timpul zilei a vopsit cu vopsea geamurile casei ce aparține Liliei Carcea situată în mun. XXXXX (f.d.17).

În conformitate cu art.1398 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art. 45 alin. (1) Cod contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă.

Conform art. 1422 alin. (1)-(2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Iar conform art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul și statutul social al persoanei vătămate.

Respectiv, raportând normele citate la materialele cauzei, instanța de recurs ajunge la concluzia că acțiunile Annei Bejenari sunt prejudiciabile și săvârșite cu vinovăție, or, ultima prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 03 mai 2017 a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 104 Cod contravențional pe faptul deteriorării intenționate a bunurilor străine.

În aceste circumstanțe se atestă neîntemeiate concluziile instanțelor ierarhic inferioare precum că Lilia Carcea nu a motivat prin ce acțiuni concrete s-a format prejudiciul moral și prin ce se recunosc suferințele reclamantei în acest sens, or, prin acțiunile ilicite ale Anei Bejenari, Liliei Carceai i-au fost cauzate suferințe psihice și disconfort, care au provocat neliniște, stres, sentimente care, în esență, nu pot fi exprimate în mijloace bănești.

La caz, instanța de recurs reține că fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părților, de circumstanțele cazului concret în care recurentului/reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice.

Prin urmare, la examinarea cerinței cu privire la compensarea prejudiciului moral, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Mai mult, în temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

În acest context și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate recurente, instanța de recurs estimează prejudiciul moral cauzat acesteia prin contravenție la suma de 500 de lei, sumă care în opinia instanței de recurs constituie o satisfacție echitabilă și rezonabilă și care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că suma solicitată de recurentă/reclamantă cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 10000 de lei este una exagerată și nejustificată, or, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

În conformitate cu art.94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional

părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art.96 alin. (1) și (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Astfel, conform normelor de drept procesual civil național, cât și pornind de la practica CEDO, o despăgubire a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică poate fi acordată doar în cazul când partea a fost reprezentată în judecată de un avocat și vor fi întrunite cumulativ următoarele condiții: cheltuielile pentru asistență juridică au fost efectuate în mod necesar și real, iar cuantumul acestor cheltuieli trebuie să fie rezonabil ca mărime.

Instanța de recurs reține că conform materialelor cauzei, Lilia Carcea a fost reprezentată în instanța de judecată de către avocatul Ghenadie Odobescu, fiind încheiat în acest sens contractul de asistență juridică nr.12 din 15 iunie 2017, fapt confirmat prin mandatul Seria MA nr.1162309 din 15 iunie 2017(f.d.12)

Tot actele cauzei, inclusiv bonul de plată Seria PL nr.414011 din 15 iunie 2017 atestă că Lilia Carcea pentru apărarea drepturilor sale în instanța de judecată a achitat avocatului onorariu în suma de 1500 de lei (f.d.15).

În acest context, și reieșind din prevederile art.94 alin. (1) și art.96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța de recurs ajunge la concluzia admiterii parțiale a cheltuielilor de asistență juridică proporțional părții admise din pretenții, cu încasarea din contul Annei Bejenaru în beneficiul Liliei Carcea a sumei de 500 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Lilia Carcea, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu.

Se casează decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 11 aprilie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Carcea împotriva Annei Bejenari cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și se pronunță o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Carcea împotriva Annei Bejenari cu privire la încasarea prejudiciului moral și a

cheltuielilor de judecată.

Se încasează din contul Annei Bejenaru în beneficiul Lileei Carcea prejudiciul moral în mărime de 500 (cinci sute) de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 500 (cinci sute) de lei.

În rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Galina Stratulat